Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N J 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 30-го ЛИПНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, JULY 30, 1982 No. 142. VOL. LXXXIX.

Інж. С.Н. Півторак став віцепрезидентом корпорації

Дітройт, Миш. (В.П.). — З-поміж цілої низки молодих українських науковців, що зайняли досі чолові позиції в американській індустрії, банківництві та економіці взагалі, на окремку увагу заслуговує інж. Стефан Н. Півторак, який нещодавно став віцепрезидентом американського відділу Гейден корпорації.

Інж. Стефан Н. Півторак

Ця велика компанія має свій осідок у Лондоні, Англія, та 35 філій у різних країнах світу. Раніше інж. С. Півторак був директором інженерного відділу швайцарської філії тої ж корпорації, активи якої виносили 100 мільйонів долярів річно.

Інж. С.Н.Півторак народився в Ріпенцях, Бучаччина, Західня Україна. До Канади прибув з батьками 1949 року. Середню освіту завершив у 1959 році у Вестдейл школі в Торонто, як абсольвент сумма кум ляв-де, нагороджений трьома золотими медалями. У 1962 році закінчив з відзначенням Політехнічний інститут Раєрсон, факультети механіко-металюргічний та аеронавтики. Диплом механічної та індустріяльної інженерії здобув з особливим відзначенням на Мишиґенському університеті 1965 року.

Як висококваліфікований знавець енерґетики інж. Півторак опрацював цілу низку публікацій у цій ділянці. Він є членом Енерґетичної комісії у Вашінґтоні. Брав у участь у конференціях европейських науковців у Парижі та Римі в ділянці застосування та функцій компюторів у важкій індустрії. Часто проводить семінари в ділянці енерґетики в різних індустріяльних центрах ЗСА. Є членом Товариства професійних інженерів провінції Онтаріо та Асоціяції інженерів в Дітройті, як також різних інших професійних організацій і товариств.

Будучи ще студентом, інж. С.Півторак активізувався у студентських клюбах при університетах. Належав до хору „Прометей" в Торонто. Є активним членом Товариства Українських Інженерів в Дітройті. Ціла родина належить до української католицької парафії св. Йосафата у Воррені, Миш. Він, його дружина Марія, з роду Стецюк, син Марко та доня Християна включаються в членство 175-го Відділу Українського Народного Союзу в Дітройті.

Відзначили українську активістку

Ірена Загилькевич (друга зліва) щойно отримала відзначення від посадника Дж. МекКена в присутності її матері Ольги і сестри Марії.

Джерзі Сити, Н.Дж. — Ірена Загилькевич, молода українська активістка Демократичної партії в Джерзі Сити, Н.Дж., була обрана минулого червня до комітету цієї партії у 15-му дистрикті міста. Вона є першою жінкою-українкою, яка добилась такого вибору в Джерзі Сити.

Відмітив це досягнення посадник міста, приятель українців, Джералд МекКен і вручив І. Загилькевич відповідне відзначення. Церемонія відбулась в бюрах посадника в присутності її матері Ольги і молодшої сестри Марії.

Всі вони є членами УНСоюзу, а Ірена є своєрідним зв'язковим поміж мейором МекКенном і місцевою українською громадою. Вона є теж активна в суспільно-громадських організаціях.

В Еллінвіллі проходить таборування молоді

Елленвілл, Н.Й. — В неділю, 25-го липня ц.р., тут на Оселі Спілки Української Молоді Америки в Кетскильських горах, формально, з усіма приписами ритуалами і правилами, відбулось закриття тритижневого виховно-відпочинкового табору СУМА-А, у якому взяло участь 133 юначок і юнаків переважно молодшого віку.

Табором керувала команда, у якій в цьому році домінували старші вховниці. Коменданткою табору була досвідчена виховниця Наталка Кормелюк, головною виховницею Таня Красій, а її заступницею Ірена Савка. Цю „трійцю" таборовики жартома називали „Чарлі'с енджелс", а довголітню медсестру Дарію Стапаняк справжнім „Чарлі". До команди крім вище згаданих входили ще: Ігор Стецко - бунчужний, Теодор Боднар - обозний старших юнаків, Люба Маслій - обозна старших юначок, Галина Мазурик - писар, Андрій Бігун - обозний молодших юнаків і Розалія Паниця - обозна молодших юначок. Табір носив назву „Легенда Карпат".

Таборовики під час таборування відбули одну довшу, а також кілька коротких прогулянок, теренових гор, дві ватри, одна з яких була присвячена традиційним звичаям Івана Купала, а друга 40-річчю УПА з відповідною поважною і веселою програмою. На закінчення відбувся „День юної творчости" у великій залі світлиці з участю батьків вакаційників і принагідних гостей. Подивугідними були виставки ручних робіт таборовиків, кожнотижневі пописи, покази спортової вмілости тощо. За вміле переведення табору подяку склав команді член Крайової Управи СУМ-А і голова Заряду Оселі Володимир

(Закінчення на стор. 3)

КАСТРО ОБВИНУВАЧУЄ „КАПІТАЛІСТІВ"

Гавана, Куба. — Кубинський диктатор Фідель Кастро, виступаючи в Баямо перед 100-тисячною масою кубинців, які святкували в цьому місті річницю комуністичної революції, обвинувачував „капіталістичні держави" у підривних політичних й економічних акціях проти Куби і тому кубинці повинні бути приготовані до економічних труднощів в майбутньому, до коротших робочих тижднів, змешнення платень і підвишок. Він однак потішав кубинців, що такий стан довго тривати не буде і що економічна криза, інфляція і рецесія, панує в усіх країнах світу.

„Ми матимемо трудноці в наступному році", — заявив Ф. Кастро зібраним кубинцям. Ці трудноші, на його думку, будуть дуже серйозні у зв'язку з рецесією на Кубі і зменшенням експорту кубинських товарів, зокрема цукру і кави до інших країн світу. Це зменшення Кастро приписав теперішній Адміністрації у Вашінґтоні, яка старається відмовити інші країни від закупу товарів на Кубі, щоб тим самим „карати нас за політичні справи".

Складність кубинської економіки полягає ще і в тому, що принаймні 80 відсотків товарів Куба продавала комуністичним, або прихильним до комунізму країнам, а тільки 20 відсотків товарів купували країни вільного світу. Очевидно, у зв'язку з погіршенням ситуації в комуністичних країнах зменшився також їхній імпорт товарів з Куби і ця країна опинилася у затяжній економічній кризі. Крім того її платничий балянс є дуже загрожений, бо майже немає напливу закордонної твердої валюти, якою Куба платила за доставу конечних товарів з вільних країн світу. Кастро уважає, що у цьому тяжкому переходовому часі Гавана буде змушена стягнути фонди з власного населення і заплатити конечні борги в сумі 800 мільйонів долярів закордонним країнам.

Не зважаючи на економічну кризу, Кастро заповів, що кубинські військові частини залишаться в Африці, зокрема в Анголі і Етіопії, поки, мовляв, існує там загроза з боку Південної Африки. Він також засудив З'єднані Стейти Америки за нібито геноцид цивільного населення в Ель Сальвадорі і підтримку екзильних екстремістів, які ведуть ворожі акції проти урядів на Кубі і Нікараґуа.

Совєтська промисловість занепадає

Москва. — Згідно з офіційними статистичними даними, совєтська промисловість значно впала в першому півріччі 1982 року.

Один західній дипломат в Москві заявив, що „темпи зросту індустріяльної продукції не є дуже заохочуючими для совєтської економіки". Як подають аґентства, дані про продукцію від січня по кінець червня 1982 року були друковані в „Правді", офіційному органі КП СС. Ці дані виявили індустріяльний зріст тільки на 2,7 відсотка в порівнянні з 3,4 відсотка в 1981 році.

Робоча продукція зросла лиш на 2 відсотки, що також вказує на поганий стан, тимбільше, що число робітників, які поновлюють робітничу силу СССР, має зменшитися в цьому десяти річчі, згідно з економічними обчисленнями. Зі зменшенням числа нових робітників при варстатах праці, ці робітники, що є при праці будуть змушені працювати і продукувати більше для заспокоєння потреб совєтської економіки.

Рада міністрів видала ряд закликів до відповідних департаментів для „збільшення темпів продукції" в другому півріччі 1982 року.

Такі ключеві продукти як сталь, цемент та транспортове випосадження навіть не осягули рівня минулорічного періоду. Однче, певні здобутки зареєстровано в ділянці енерґетики, бо перший раз від 1978 року продукція вугілля у висоті 363 мільйонів тонн була дещо вища, як у попередньому році. Проблема вугілля є дуже важна, бо всі інші копальняні поклади є майже вичерпані. Продукція нафти виносила 303 мільйонів тонн, майже дорівнюючи продукції в минулому році. Природний газ при 247 більйонів продукції осягнув 108 відсотків того, що було в минулому, що віддзеркалює зміну до природного газу як середника для здобуття твердої валюти через його експорт за кордон. Продукція електричної енергії також зросла дещо, як і зросла продукція харчів за вийнятком м'яса.

У світі

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ ГОСНІ МУБАРАК виступив із сильною критикою проти ізраїльської інвазії на Ливан і домагався відтягнення з тієї країни усіх чужих військ. Це домагання відноситься також до Сирії, яка втримує у Ливані біля 30,000 своїх вояків. Виступаючи на телевізійній програмі в Каїро, Мубарак закликав З'єднані Стейти Америки розпочати переговори з речниками Палестинської Визвольної Організації, а також настоював, щоб ПВО визнала право Ізраїля на існвання як самостійної держави на Близькому Сході, а Ізраїль, щоб шукав замирення з ПВО. Він при тому нічого не згадував про підпис Ясіра Арафата під „документом" переданим ним американському конґресменові Полові МекКлоскі, у якому він визнає усі резолюції ОН у справі Близького Сходу.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ КАЖУТЬ, ЩО СЕРЕД країн продуцентів нафти, які належать до ОПЕК, ще й досі не має порозуміння щодо одностайної підвишки на цей важливий продукт. У зв'язку з цим деякі, зокрема арабські країни, використовують цю хаотичну ситуацію і збільшують на власну руку продукцію ропи. Раніше видобування реґулювала спеціяльна комісія ОПЕК, тримаючи продукцію на рівні менш-більш 17,5 мільйонів бочілок на день. Тепер ця продукція в деяких країнах дійшла до 18,6 мільйонів бочілок і зріст продовжується. Як завжди перед у несубординації веде Лівія, яка і в минулому ніколи не хотіла підпорядковуватись зарядженням ОПЕК.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО РОЙТЕРС ІНФОРМУЄ, що Канада імпортувала пів мільйона бджіл з Бразилії, які мають спеціяльну властивість лікування ревматичного атриту. Дослідники надіються, що вони зможуть поступити значно вперед у лікуванні цієї дуже небезпечної і прикрої хвороби, якщо їхні експерименти з бджолами вдадуться. Дюейн Шулц з Маямського дослідчого центру, який займається студіями хвороби ревматичного атриту, працюватиме спільно з Едмонтонською хемічною компанією, яка переводить цей експеримент. Він заявив, що індіяни з Болівії перші відкрили лікувальні властивості бджіл, бо навіть від їхнього вкусу артритне запалення втихає і біль зменшується.

ВАРШАВА ПРОГОЛОСИЛА ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРШОЇ ФАЗИ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАКЛАДНИКІВ

Варшава, Польща. — Військова рада національного спасіння, головою якої, як відомо, є перший секретар Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, прем'єр-міністер і міністер оборони Войцех Ярузельскі офіційно повідомила про закінчення першої фази звільнення закладників з ізоляційних таборів. Речники ради заявили кореспондентам, що частина інтернованих, яким уряд пропонував обмежену свободу з передумовою, що вони раз на тиждень будуть змушені зголошуватись до поліції, відмовились від такої пропозиції і воліли залишитись в таборах.

У промові в парляменті минулого тижня В. Ярузельскі заявляв, що всі жінки і чоловіки, які були притримані після проголошення воєнного стану у Польщі 13-го грудня 1981 року повинні бути звільнені, крім тих, яким прокуратура закидає поповнення злочинів супроти держави, чи порушення законів. Речник уряду заяви, що на списку звільнених знаходиться 1,227 прізвищ. Біля 650 осіб залишаться покищо у в'язницях. У це число входить голова Крайового комітету вільної профспілки „Солідарність" Лех Валенса, лідери тієї профспілки і їхні дорадники. Приблизно 6,000 осіб були заарештовані вже після проголошення воєнного стану за порушення воєнних законів і їхні справи розглядаються тепер в судах.

Звільнені в'язні розповідають, що так звана адміністрація ізоляційних таборів стосує різні шикани супроти в'язнів. Наприклад, якщо хтось дуже домагається звільнення, то вони підсувають йому анкету до підпису із зобов'язанням льояльности до теперішньої влади і комуністичної партії взагалі. Іншим знову пропонують співпрацю з поліцією чи службою безпеки.

В Америці

ПРЕСКОТ БУШ, БРАТ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА, заскочив своїх політичних приятелів і ворогів, заявивши несподівано, що він не буде кандидувати на пост сенатора із стейту Коннектикат. Тим він залишає поле до виборчої кампанії другому республіканцеві, а це Ловеллові П. Вайкерові. П. Буш запевнив журналістів, що його рішення не було викликане ніяким натиском з Вашінґтону, а лише власним переконанням, що так буде краще для добра Республіканської партії.

УПРАВА МІСТЕЧКА ҐЛЕН КОВ НА ЛОНҐ Айленді рішила подавляючою більшістю голосів дальше не дозволяти совєтським дипломатам, які живуть там у посілості, що належить до совєтської амбасади, уживати розвагові влаштування того міста. Тим самим, совєтські урядники дипломатичної служби не можуть уживати місцевої пляжі, ґольфової площі і тенісових кортів. Останнє рішення підтвердило таке саме, винесене ще у місяці травні мешканцями міста Ґлен Ков. У наслідок того, що мешканці Ґлен Ков не є вдоволені своїми чужинецькими сусідами, які на своїй посілості, що складається із 49 кімнат і 37 акрів землі, мають технічні споруди, які дозволяють підслуховувати усі телефонічні розмови, та інші засоби комунікації зв'язані із військовою індустрією на Лонґ Айленді.

150,000 МОЛОДИХ ЧОЛОВІКІВ У ЗСА НЕ зголосилося до військової служби в останніх трьох місяцях. Це число є таке велике, що Департамент справедливости застановляється в який спосіб може усіх тих молодих людей потягнути до відповідальности, згідно із обов'язуючим законом. Уважають, однак, що ті, які не зголошуються до військової служби тепер, не роблять того із політичних переконань, але радше із непоінформованости або байдужости до законів.

СПОДІЮТЬСЯ, ЩО ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН поставить в Конґресі внесок на підвищення видатків на зброєння. Економічні експерти уважають, що президент Реґен не потребує придержуватися фінансових границь, що їх устійнив раніше Конґрес із Білим Домом. При тому, однак, передбачують, що державний недобір зросте в наступних трьох роках із 140 до 160 більйонів долярів.

ДАЛЬШУ ПЕРЕВІРКУ ГОМОСЕКСУАЛЬНОГО скандалу, в який замішані члени Конґресу ЗСА і їхні пажі, передано під провід відомого вашінґтонського адвоката і демократичного діяча Джозефа А.Каліфано. Він погодився прийняти це важке завдання і бути спеціяльним дорадником Комісії етики, під умовою, що буде мати повну свободу і право вести потрібні розшуки і переслухання.

У ВАШІНҐТОНІ відбувається триденна конференція п.н. „Родинне Форум II". Понад 500 осіб із 37 стейтів розглядають проблеми сьогоднішньої родини. Присутні економісти, політики та представники євангелицьких церков ствердили при тому, що уряд систематично підтримує значення родини під маскою допомоги їй, а сама американська родина тратить на силі через т.зв. сексуальну революцію.

У СТЕЙТІ ОРЕҐОН УРЯД РОЗПОЧАВ БОРОТЬБУ із нелеґальною ловлею лососів, побоюючись, що це знищить зовсім ту смачну рибу. Нелеґальною ловлею займаються індіяни, які використовують для того технічні засоби, щоб підслуховувати зближення поліції і урядників рибного промислу.

БІЛЬШІСТЬ ПОРНОГРАФІЧНОГО МАТЕРІЯЛУ, що приходить до ЗСА з інших країн, головно скандинавських, використовує дітей у віці від 12 місяців до 13 років. Про це інформують митні урядники на спеціяльній сесії стейтової комісії Ню Йорку для справ порнографії.

ДЖ.М. МАРІОТТА ГОЛОВА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ партії в повіті Нассо, Н.Й., програв своє прохання про звільнення із присуду на два роки тюрми. Свій присуд він дістав за обман і здирство у зв'язку з його політичною діяльністю. Як досі, Дж. Маріотта є на свободі та виконує далі пост голови Республіканської партії в повіті.

СПЕЦІЯЛІСТИ БУДОВИ МОСТІВ ТА ДОРІҐ стверджують, що цілий ряд цих споруд в Ню Йорку, є в дуже поганому стані. Їхні зізнання і розсліди ще більше підкреслюють потребу федеральної допомоги для поправ ви мостів і доріг в Ню Йорку за яку стараються тепер провідники міста. Розсліди доказують, що ряд мостів має знищені дерев'яні споруди, як також рури та частини, що піддержують їх.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН НАСТОЮЄ НА ПОЛАГОДЖЕННІ КОНФЛІКТУ В ЛИВАНІ

Вашінгтон. — Під час своєї 12-ої з черги пресової конференції у середу, 28-го липня ц.р., президент Роналд Реґен оптимістично висловився про конфлікт на Близькому Сході, зокрема у Ливані і висловив надію, що мирова місія американського висланника Филипа Габіба, який веде переговори з речниками ізраїльського уряду і Палестинської Визвольної Організації, закінчиться позитивною розв'язкою.

Президент Р.Реґен під час пресконференції.

„До того часу поки Габіб не скаже нам, що вже нема про що говорити", — заявив Президент, — З'єднані Стейти Америки не заперестануть робити заходів для остаточного полагодження конфлікту в Ливані і виведення з тієї країни всіх чужих військ".

„Ми змагаємо до того, щоб припинити в тій країні кровопролиття і полагодити існуючий конфлікт", — заявив Р. Реґен кореспондентам, які, як звичайно у випадку зустрічі з Президентом, виповнили по береги залю.

Як і треба було сподіватися, Реґен обороняв дотеперішні заходи Уряду ЗСА в напрямі припинення війни в Ливані, позитивно висловився про заходи Ф.Габіба і підкреслив, що справу конфлікту, куди легше було б полагодити, якщо б Ясір Арафат і його організація і співпрацюючі з ним сили визнали право Ізраїля на існування, як окремої самостійної держави на Близькому Сході. Тільки при такій передумові Уряд ЗСА зможе розпочати безпосередні переговори з ПВО.

Займаючи становище до інших справ, Президент натякав на можливість продовженя договору із Совєтським Союзом про продаж зерна, хоч він свідомий того, що таке продовження може поглибити конфлікт Америки з її европейськими альянтами, від яких ЗСА вимагають припинення достави до СССР модерної технології для побудови газопроводу із Сибіру до Західньої Европи для достави туди совєтського природного газу. Його Адміністрація вважає, що побудовою газопроводу СССР значно скріпить свої впливи у Західній Европі і це є головною причиною американської стриманости. За гроші, які Москва отримає від Европи, СССР ще більше розбудовуватиме свої мілітарні сили, які вже сьогодні становлять загрозу для вільного світу. Президент Реґен признався, що з цього приводу існують непорозуміння між Вашінґтоном і західньоевропейськими приятелями, але він ці непорозуміння трактує, як „сварку в родині", яка скоро забудеться.

З інших справ закордонної політики Р.Реґен заторкнув проблему Тайвану, заявляючи, що ЗСА ніколи не залишають на поталу довголітніх своїх приятелів. Він додав, що немає жадного таємного договору з Китайською Народною Республікою про заборону продажі зброї для Тайвану. На думку Президента уряд в Ель Сальвадорі зробив позитивні кроки в напрямі пошанування прав людини в тій країні і на тій підставі Уряд ЗСА погодився на продовження економічної й військової допомоги загроженому марксистськими партизанами Ель Сальвадорові.

Переходячи до справ американської економіки, Р.Реґен закликав американців до терпеливости, зокрема у цьому тяжкому періоді повільного відродження в господарському житті. Він категорично відкинув закиди багатьох критиків, що Уряд намагається прикривати справжній стан на економічному відтинку і заявив, що нічого не може бути прикрішого, як спостерігати повільність відродження економії, від якого страждають американські громадяни. При тому Президент обвинувачував демократів, що це завдяки їм, тобто їхнім представникам в Сенаті і Палаті Репрезентантів, інфляція і рецесія все ще тримаються на досить високому рівні.

ПІСЛЯ ДВОХ РОКІВ ВИЯВИЛОСЬ, ЩО ЦЕ ЧЛЕНИ мафії, конкретно члени відомої родини Боннано плянували в Ню Йорку напад на мешкання принцеси Ашраф Палеві, сестри покійного перського шаха. Крадіж не вдався, коли один із злочинців, що тепер зложив відповідне зізнання, почав бійку із сторожем безпеки і прострілив собі руку.

В ЧИКАҐО АРЕШТУВАЛИ 14 ОСІБ ЗА ТЕ, ЩО ВОНИ пікетували у такій мешканевій дільниці, в якій це не дозволено. Демонстанти належали до групи, що протестувала проти назначення трьох білих осіб на пости у міському уряді для приділу і розподілу житлових квартир.

В МОНТРЕАЛІ, КАНАДА, ЗБУНТУВАЛИСЬ В'ЯЗНІ головної тюрми і, озброївшись ножами та іншими предметами, захопили головну тюремну зону і 10 закладників, переважно охоронців в'язниці. Збунтовані в'язні намагалися здобути арсенал зі зброєю, але скріплені поліційні відділи перешкодили їхнім замірам. Гумовими кулями, сльозоточивим газом, водою і палицями поліції вдалося розбити бунтівників і виарештувати їх. Опісля показалось, що три із 10-ох закладників вже були мертві, забиті ножами бунтівників, а дві особи зазнали тякого поранення. Прокуратура домагається тепер перегляду цілої справи і притягнення до кримінальної відповідальности тих, які поповнили вбивство.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовані коверти з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трудна ситуація Шулца

Як можна було сподіватися — призначений на наступника Александра Гейґа, новий державний секретар Джордж Шулц мав куди легше завдання у своїх зізнаннях на сенатській Комісії для закордонних справ, як його мав Александер Гейґ. Гейґ був шефом штабу Білого Дому в останньому періоді урядування Ричарда Ніксона і йому конче хотіли приліпити щось із Вотергейтської афери. Це не вдалося, але довело до такої різкої заяви чотиризіркового генерала Александра Гейґа на адресу сенатора, який найбільше до нього присікався: „Ніхто не має монополю на чесність і не маєте його також ви, пане сенаторе". Шулц був теж членом в урядах обох республіканських президентів, Ніксона і Форда. Але він, хоч не так кольоритна індивідуальність як Гейґ, проте має марку примирливішої і здатнішої до співпраці людини і тому. переслухували його на згаданій сенатській Комісії всього тільки протягом одного дня і зараз таки наступного дня пленум Сенату затвердив його на становищі 60-го з черги американського державного секретаря 97 голосами при трьох неприявних. Президент Реґен, вітаючи Шулца після формального заприсяження, заявив: „Вітаємо вас у нашому гурті" — в „тімі" — і цим делікатно дав зрозуміти, що Александер Гейґ при всіх своїх вартостях за своєю вдачею індивідуаліста не дуже підходив до „тіму", до „гурту".

Джордж Шулц, як це зразу зазначувано, не новик у політиці. Колишній секретар скарбу (міністер фінансів) має добрі зв'язки з господарським міжнародним світом та особливо добре знає нерозривний зв'язок економіки і політики, фінансів і того кардинального завдання кожного керівника закордонною політикою, яким є зберегти мир. Шулцові призначено керму закордонної політики у часі, коли у Женеві вже ведуться американсько-совєтські переговори про обмеження чи редукцію стратеґічної зброї. Єдиним промінчиком надії, що ті переговори, які будуть тягнутися довго-довго, закінчаться якимсь маленьким успіхом, є факт, що ані ЗСА ані СССР третьої світової війни не хочуть.

Поза ділянкою відносин із Совєтським Союзом Джордж Шулц унаслідив від Гейґа повний мішок важких турбот. Европейські союзники Америки не погоджуються з твердою політикою Реґена супроти СССР, не погоджуються навіть на найменші реальні санкції супроти СССР за Афганістан і брутальне втручання у справи Польщі руками свого градоначальника Ярузельского. Коли Реґен заборонив вивіз з Америки широкопромірних сталевих газопроводів Західня Німеччина таки підписала зі Совєтським Союзом договір про імпортування з СССР природного газу, — трансакція на більйонові суми. Навіть канцлер такої маленької країни, як зобов'язана до невтральности Австрія, Бруно Крейські, соціяліст жидівського роду, дозволив собі у публічному інтерв'ю критикувати закордонну політику Америки. Це ще залишки того упадку міжнародного престижу Америки, до якого довів режим Джіммі Картера.

Британсько-арґентинська війна за Фалькляндські острови погіршила відносини Америки з її найближчими сусідами цього континенту, з еспаномовними країнами Америки. Кремлівські володарі хотіли негайно використати цю ситуацію і дали Арґентині найприманливіші пропозиції — дозброєння її суходільної армії і доповнення її понищеної морської фльоти, а це все на довготермінових й дуже низько опроцентованих кредитах. Тільки тому, що новий уряд в Арґентині свідомий катастрофи, якою було б узалежнення себе від Москви, Арґентина не вхопилась за ту совєтську пропозицію. Але Америка, хоч рада прихилити собі знову латиноамериканські країни, мусить спершу створити належну психологічну атмосферу, а далі знайти реальні можливості масової допомоги Арґентині, що не є легкою річчю при існуючій в Америці господарській кризі.

Не припинився совєтський експансіонізм — не розв'язана ще проблема комуністичної інфільтрації в обширі Караїбського моря, де царює Фідель Кастро. І при всьому подивугідному дипломатичному таланті Філіпа Габіба, спеціяльного висланника Реґена на Близькому Сході, все ще не розв'язана проблема виведення з Ливану однаково ізраїльської, як і сирійської армій та роззброєння „приватної армії" Палестинської Визвольної Організації Ясіра Арафата. Продовжується теж війна між Іраком і Іраном у тому невралгічному пункті світу, яким є нафтовий обшир Перської затоки. З усіх заяв, що їх Джордж Шулц склав був під час переслухування на сенатській Комісії закордонних справ, найбільшу увагу стягнула на себе його заява про тривкість союзу з Ізраїлем, але й потребу якнайкращих зв'язків з арабським світом. Минулотижневі наради у Вашінґтоні з міністрами закордонних справ не тільки прихильної Америці Савдійської Арабії, але й неприхильної Сирії напевне стали форумом, на якому і Шулц і сам президент Реґен послабили нехіть мусулманського світу супроти ЗСА, як протектора Ізраїля. Припинення вивозу з Америки до Ізраїля багатоцільних летунських бомб стало промовистим мементо на адресу Беґіна, щоби він не перетягав струни і рахувався більше також з великодержавницькими інтересами Америки. Додаймо ще потребу лявірування між „двома Китаями", Пекіном і Тайпеї, — додаймо трудного до співпраці північного сусіда Канаду з її совєтофільським прем'єром Трудо і побачимо, що ситуація державного секретаря Шулца незавидна.

Анатоль Камінський

ВІД „СОВЄТСЬКОГО НАРОДУ" ДО „СОЦІЯЛІСТИЧНОЇ СПІВДРУЖНОСТІ"

II

Це, до речі, не припадок: Болгарія є на сьогодні найбільш інтегрована і зісовєтизована сателітна республіка, яка має вже всі кваліфікації стати 16-ою республікою СССР... Нічого дивного, що, як пише Тупикін, „болгарські трудівники, що працюють на радянській території і беруть участь у спільному змаганні, відзначаються тими ж нагородами і заохочуються так само, як і радянські учасники." „За самовіддану працю на радянській землі понад 240 болгарських робітників і спеціялістів відзначені орденами і медалями, 350 — нагороджені значками 'Ударник п'ятирічки', а 1,200 болгарських будівельників — ювілейною медаллю за участь у спорудженні газопроводу 'Союз'"...

Як підсумовує Тупикін, „важливим фактором зміцнення співдружности соціялістичних країн став широкий розвиток, особливо в сімдесяті роки, прямих зв'язків споріднених трудових колективів. Виняткового значення набуло співробітництво робітників і спеціялістів промисловості, будівництва, сільського господарства. Розвивалися також прямі зв'язки між установами та організаціями культури, науки, народної освіти, медицини, спорту". Вирізнення 70-их років, знову ж, не є лише відлунням нагромадження ситуаційних випадковостей. Пригадаймо, що в 70-ті роки Кіссінджер на спілку з Ніксоном, а опісля Фордом сподівався не лише при допомозі пепсі-кола, джінсів, компюторів і кредитів „емансипувати" сателітні держави (до речі, для Форда, Польща вже й тоді була „незалежна"), але й „реформувати", а принаймні „зв'язати Москву. Що вийшло інакше, це — інше діло. У всякому разі „широкий розвиток зміцнення співдружності соціялістичних країн" був „логічною відповіддю" на політику детанту і кредитів збоку ЗСА і Заходу, після того, як ще в 60-их роках завершено повну економічну інтеґрацію в рамках РЕВ-и, з погляду галузево-структурального. Який був вислід розрядково-кредитової політики Заходу, про це сьогодні кожному відомо: економічна інтеґрація совєтського бльоку не послабилася і Захід не зв'язав Москви, але радше „узалежнив" себе, у великій мірі, від своїх власних банків і промислових концернів, які тремтять за долю своїх позичок і контрактів, що їх остаточним ґарантом вони вважають таки Совєтський Союз. Маємо на увазі тут, перш усього, Західню Европу.

В контексті „зміцнення і розвитку соціялістичної співдружності" не поминемо теж і 60-річчя утворення СССР: на його відзначення, як згадує Тупикін, „присвятили договір про соціялістичне змагання на 1982 рік колективи прикордонних залізничих станцій Чоп (СССР), Захонь (Угорська НР), і Вельке-Капушані (ЧССР)..." Так само на трудову вахту 'За гідну зустріч 60-річчя утворення Радянського Союзу' стали радянські і чехо-словацькі шахтарі".

А взагалі „однією з найважливіших форм участи трудових колективів братніх країн у здійсненні процесу соціялістичної економічної інтеграції стало в останні роки інтернаціональне соціялістичне змагання". На ньому, однак, справа не кінчається. Не менш важливим є водночас якраз це, що „у процесі безпосереднього трудового спілкування працівників найрізноманітніших галузей народного господарства країн соціялізму пролетарський інтернаціоналізм з теоретичного знання перетворюється в глибокі особисті переконання, в норму поведінки мільйонів людей", що й має служити „посиленню інтернаціонального виховання трудящих"... Мимоволі згадуються тут всі раніші „гігантні побудови комунізму", які теж служили скомашенню, перемішанню і „інтернаціональному вихованню совєтських трудящих".

У російському потоці месіяністичних візій, „передсказань і мрякобісних марень XIX століття окремішно зринає постать Н. Я. Данілевського, який „передбачав", що після англосакського панування у світі має прийти черга на слов'янство, на чолі з російським народом. Іншими словами: має прийти ера панування росіян в оперті на слов'янський бльок. Кажуть, що дехто вже сьогодні добачується „початку" такої ери якраз в „соціялістичній співдружності". У всякому разі, інтерес до праць Данілевського і його мрякобісних візій серед різних російських кіл в СССР — режимових і нережимових — є сьогодні таки куди більший, ніж до Маркса, чи Леніна. І в той сам час, як клясики марксизму-ленінізму припадають на полицях книгарень порохом, на чорному книжковому ринку в Москві, чи Ленінґраді, попит на „Росію і Европу" Данілевського не менший, ніж на твори Соловйова чи Бердяєва. Нічого ж дивного, що якщо Пономарьов говорив марксо-ленінським жарґоном, то зміст його доповіді звучав радше по-данілевському...

У світлі подій у СССР і у сателітних країнах, зокрема після останніх розвитків в Польщі, можна б, очевидно, махнути рукою на мрякобісні марення Данілевського і його сьогоденних поборників. Але справа в

(Закінчення на стор. 3)

Михайло Кучер

Чого плакала кляса-гегемон?

Навіть „переможна" кляса гегемон у Совєтському Союзі може і вміє плакати. Довгий час — протягом кількох місяців — совєтські глядачі телевізії, дивлячись у блакитний екран — плакали. Вони дивилися на серію передач Бі-Бі-Сі про Форсайтів з російським перекладом — „Саґи Форсайтів" за однойменним твором-епопеєю Джана Ґолсворті.

„Саґа про Форсайтів" — це епос про розквіт, гегемонію та упадок великої фінансової буржуазії, пануючої кляси західнього світу кінця XIX і початку XX століття.

Про „Саґу Форсайтів" згадується після прочитання роману зовсім іншої тональности „Сім днів творення" Владіміра Максімова. Письменник у СССР мав тяжке життя, походив з бідної родини, виховувався у дитячих колоніях, працював малярем, на будовах. Тепер на Заході. Але при чому тут „Саґа Форсайтів"? Роман Максімова — це також родинна хроніка але кляси-гегемона. Письменник знає свою клясу, її злет після революції і падіння.

Про терпіння, розчарування інтеліґенції у Совєтському Союзі написано багато. Герой роману Максімова з роду в рід залізничник, переконаний большевик. І ось він, представник кляси-гегемона, розчарувався. Мало того, попав у депресію. Він зрозумів, що всю силу і запал віддав справі, яка виявилась помилковою.

Візьмемо такий діялог.

— Піду я. Не можу більше. Тільки не на село. Нема там для мене життя. На заробітки подамся, у Крим. Море там...

— А ти в житті хоч бачив море?

— Ні, не бачив.

— І я не бачив, але цікаво.

— А що цікавого? Вода та й усе.

— Вода?! Ой темний ти, Василю, Темний. Нудно з тобою. Пощо землю топчеш?

— Темний, кажеш, а як мені ясним бути? Десять годин під землею вугілля довбаю, щоб десятеро неробів на землі байдикували... Темний!

І чого ти плачеш, клясо-гегемон? Ну, чого плачеш? Ти ж гегемон. Усе твоє, а ти плачеш. Тобі треба танцювати від радости, співати від щастя. Земля — твоя, небо — твоє. А ти плачеш, нудно тобі! Чи тобі мало?

— Плачу. Треба плакати. Раніше плакав, били царські нагаї. А тепер плачу від тоски. Що сталося з нами? Ну, згода, нехай буде погано, але рівно для усіх.

— Світова революція? Чого питаєш? Не я її зроблю. Холодний я. Як сидів під землею, так і сиджу. Тільки заробляти менше став. Бо дармоїдів тьма.

Побут у романі Максімова страшний, давить. Кляса-гегемон прийшла до переконання, що помилялася. Тому совєтський глядач плакав перед телевізійним екраном над занепадом британської імперії, бо бачив у тому занепаді і свою гірку долю.

А ось розмова з дезертиром із совєтської армії. Він сидить арештований, чекає трибуналу.

— Ой і дурний ти! Ну чого втікав? Мусів знати, що зловлять.

— Знав.

— То чого втікав? Ти зрадник, ти присягав.

— Не я зрадник, мене зрадили. У школі казали до світла йдемо, до щастя, а опинилися в ярмі. У таборах, кажуть, краще як в армії. Там хоч говорити можна, зрозуміють, зрадником не назовуть.

Теодор Терен-Юськів

В УКРАЇНІ ЗАПРОПАЩУЮТЬ НАВІТЬ СПІВ

Визначним співацьким доростом солістів на чужині наша еміграція і досі, з більшим чи меншим оправданням, не може похвалитись. Тому кожен із нас леліє задушевну мрію, що може хоч там, вдома, де найкраще в світі лящать чарівні солов'ї — пригадуєте Васильченка? — в Україні, хоч народ і поневолений, то може принаймні наші голоси і спів процвітають. Бо, як ми залишали нашу батьківщину, то там повсякчасно і безугавно, при добрій чи лихій долі, всі співали. Спів — це був закон нашого існування, невід'ємна прикмета і потреба української душі. І може бути — так і треба вірити — що простолюддя ще таки, не зважаючи на шикани окупанта, не покидає співати. Однак, якщо йдеться про репрезентаційний, високомистецький спів, що його цінить і подивляє весь світ, а якого носіями і пропаґаторами є великі співаки (співачки), то сьогодення представляється там, як не досить трагічно, то більше як незадовільно.

Україна зі своєю нестрічною, вродженою голосистістю, починає у світі пасти задніх. Бож у нашому народі потрібно шукати за молодими адептами сольоспіву з виїмковим голосовим матеріялом і музикальністю, вони повинні бути вишколені досвідчені і признані педагогами-маестрами, а в цьому всьому передусім є конечна спомагаюча та зосереджена опіка держави. Адже Україна зі своїми особливими голосовими обдаруваннями і талантами повинна стояти нині навіть на першому місці у світі, головно якщо йдеться про безконкуренційність наших басів-солістів, яких в інших народів завжди обмаль.

І ось саме, неочікувано, без комуністичних буфонад, нас освідомлює довжелезна стаття критичного характеру музичного кореспондента і критика М. Головащенка в київській газеті „Культура і Життя", з 20-го червня ц. р., п. з. „Голос-скарб народу", який пише, що справа співу в Україні дуже далека від належного стану. А ясно, що стаття оця мусіла бути писана дуже обережно і багато там дечого все таки недоговорено і не виявлено. Бож, наприклад, за незадовільне навчання і розвій співацьких представників і співу взагалі, обвинувачує він переважно консерваторії і оперові театри, а ні слівцем не згадує державну владу, яка скупчилась у Москві і від якої у комуністичній державі все стовідсотково залежне. Головащенко стверджує, що Україна завжди славилась не тільки прекрасними піснями — про музичні композиції йому безпечніше не згадувати — але і їхніми виконавцями співаками та співачками. „На жаль, останні десятиліття у наших оперних театрах наглядно відчувається нестача ряду голосів — низьких басів, контральто, мещцо-сопрано, справжніх драматичних сопрано, драматичних (не кажучи про героїчних) тенорів, а в капелах, хорах, ансамблях октавістів". У цій цитаті міститься і вся правда про оплакані обставини відносно співаків в оперових театрах, філармоніях, опереті, хорах тощо, в яких знайшлась Україна завдяки не так іґнорантській, як пляново ворожій політиці Росії супроти української культури в цілому, а музики і співу зокрема. І то навіть не зважаючи на це, що без українських голосів не обійдеться майже ніякий оперовий театр у Совєтському Союзі. Однак все таки поневолювач бачить українців найкраще в колгоспах, фабриках та при освоюванні сибірських просторів.

Критик із київської газети дошукується причини занепаду співу в Україні і стверджує, що природа..." й нині наділяє численних юнаків і дівчат пречудовими і різними 'золотими голосами', але ми їх не розвиваємо, не плекаємо, не бережемо". А далі нарікає і на загальноосвітні школи, де або взагалі немає годин співу або провадять їх на дуже низькому рівні... Обвинувачує він і частину молоді, серед якої шириться „споживацьке" ставлення до співу і пісень; себто та молодь лише слухає співу з різних записів. А таке ставлення до співу не може виробити в молодої людини голосу. Бож треба самому співати.

Та найбільшою небезпекою для „золотих голосів" уважає він запаморочення молоді т. зв. „естрадною манерою співу", де існують два способи виконання: або такий неймовірний крик, що „аж барабанні перетинки лускають" або інший спосіб де „...'шепочуть', що не розбереш чи є якийсь голос чи не має". (На мою думку більш підхожий вислів повинен би бути замість „шепочуть" — „шиплять"). А всі ці виконавці намагаються обов'язково наслідувати відомих естрадних кумирів, як Висоцького, Пугачову, Ротару та інші. І зовсім правильно уважає він найбільшою небезпекою для голосів саме таке співання та ще й до мікрофону. Дальше руйнування голосів мотивує Головащенко форсуванням і браком опертя звуку на діяфраґмі. Та він, як не співак, не може висловити всього. А саме, що через таке зловжиття голосовими струнами, голос застрягає у горлі, а через стис-

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про повільну смерть мови

Читаючи такий сумний заголовок, читачі напевно подумають, що ми будемо писати знову про так болючу для нас проблему української мови. Тим разом, однак, маємо на думці, в першу чергу, мову в загальному, як конечний засіб порозуміння поміж людьми, у відрізненні їх від інших істот.

Показується, що і тут не є добре — хоча причини до такого стану зовсім інакші, як в українців.

Хто із нас проходжується вулицями, їздить публічними засобами комунікації, чи тепер літом перебуває над морем, має нагоду бачити сотки молодих, а то і не дуже молодих людей із великими радіовими скриньками в руках, від яких несеться голосна, найновіша музика, поруч із ними, однак, щораз частіше бачимо інше технологічне „чудо", і хоча воно більше сприятливе для оточення, як голосна музика радіових приймачів, але не менше небезпечне. Ця нова „мода" — це радіові навушники із маленьким апаратом при поясі, яким можна слухати як радіо, так і стрічки з накрученою музикою чи словом, що тепер заступають грамофонні пластинки. Ідуть собі чи сидять щасливі, в цілковитому відокремленні від світу, вслухуючись у звуки тільки їм відомі, не раз із щасливим усміхом на обличчі. Певне, що це є свого роду щастя, могти себе так відокремити від всього, що діється довкола, але чи це добре?

Ось приглядаємося парі молодих людей, що сидять на пляжі. Вони тримаються за руки, але в кожного із них слухавки на вухах і вони хоча фізично близько, думками і переживаннями дуже

(Закінчення на стор. 3)

Осип Кравченюк

ЮЛІЯН ЧУПКА — ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ В АМЕРИЦІ

Невідрадне економічне положення нашого народу в австро-угорській монархії було одною з головних причин „великого ісходу" до Америки в останній чверті минулого століття. Особливо селянська біднота, позбавлена елементарних засобів прожитку, легко сприймала обіцянки американських аґентів, залишала свої мізерні посілості та їхала „в світ за очі", знаючи, що ніде їй не може бути гірше чим „на нашій, не своїй землі". Жителям міста та інтеліґенції жилось вдома дещо краще і тому мало з них подибуємо серед давніх українських еміґрантів. Крім горстки священиків, людей із світської інтеліґенції можна б порахувати на пальцях однієї руки. До таких білих круків належить д-р Юліян Чупка.

Народжений 1854 року в Чорткові, він відбув гімназійне навчання у Тернопільській гімназії, а правничі студії закінчив докторатом у Львові. Лиш дуже коротко він практикував право на рідних землях. Чому? — не знаю. Досить, що 1882 року він виїхав до Америки й зупинився у Балтиморі.[1] В часі його приїзду на землю Вашінґтона наша еміґрація ставила щойно перші кроки і лиш врядигоди можна було найти тут українську людину, а про окремі українські громади тоді не могло ще бути мови. Ось таким чином Чупка пристав до поляків. Їх було тут уже багато й вони були вже незле зорганізовані. Серед них він і працював на протязі кількох літ. Він видав у Ню Йорку гумористичну газету „Оса" (1886-87) і був співробітником газети „Огніско" (1887-липень 1889).[2] Видавцем цієї останньої газети був львов'янин, Леон Вільд, який гуртував довкола себе різного роду інтеліґентних людей, включно з професорами університету. Мешкали вони в друкарні часопису й спали на поштових мішках. Сам видавець грав у покера та із зароблених грошей видавав вищеназване „Огніско". В нього знайшов притулок також Юліян Чупка. Колиж ця газета перестала появлятися, він перенісся до Боффало й став видавцем „Кукурику", гумористичного додатку до польської газети „Ехо" (1888-90). В 1891-94 роках Чупка виринає знов в Балтиморі, тим разом як редактор газети „Польонія" і перекладач віршів з чеської мови.[3] На цьому закінчилася його діяльність серед поляків.

У дев'ятдесятих роках число українських еміґрантів начно зросло. Повстав Український Народний Союз, а з ним почалось організоване життя американських українців. Тоді серед наших перших громад з'являється Юліян Чупка. Він відвідує скромні українські поселення у Пенсильванії, спостерігає життя вуглекопів і свої спостереження публікує у „Свободі" (чч. 12-14, 1896) під псевдонімом „Бузько", а відтак окремою книжечкою п. з. „образки з Америки" (Шамокін, 1896). Це і є перша книжка в Америці, написана українською мовою. Крім цього Чупка видає невеличку інформаційну працю „Дещо про права і суди в Сполучених Державах", а особливо в державі Пенсильванії" (Мавнт Кармел, 1898) і виступає на вічах вуглекопів (наприклад, у Шамокін, Па., 4-го вересня 1899р.), пропаґуючи потребу робітничих організацій.[4] Дещо пізніше (1903 р.) він видає латинкою і кирилицею релігійний двотижневик „Церковна Наука".[5]

Коло 1899 року Чупка вписується на студії у Правничій школі при університеті в Ню Йорку. Закінчивши її, кидає видавничу діяльність і зосереджується на своїй професії як правник. Під кінець 1900 року він переїздить до Вілкс-Беррі, Па., і старається тут про допущення до адвокатури після відбуття практики у місцевого адвоката, П. А. О'Бойла. У січні 1901 року Чупка стає „американським адвокатом", і відтоді його прізвище появляється на чартерах організацій слов'янських етнічних груп, серед них і української.[6] У понеділок, 4-го січня 1904 року бачимо його на засіданні місцевого Правничого й бібліотечного товариства, на якому він вносить прохання про прийняття його в члени, що й сталося 3-го березня цього ж року.[7] В цьому товаристві Чупка мусів втішатися пошаною, бо вже у вересні 1904 року його іменують тимчасовим предсідником на засіданнях. Як довго він працював у Вілкс-Беррі, точно не знаємо. Найпізніший документ, підписаний ним, датується 1910 року. В цьому або наступному році він переноситься до Філядельфії, замешкує там в „українській" дільниці при Френклін Стріт і вдержує канцелярію на спілку з адвокатом Емілем Кульчицьким, а потім — самостійно.

У Філядельфії Чупка був правним дорадником нашого першого єпископа в останні дні його життя, списав його тестамент, а відтак повідомив родину про критичний стан Владики.[8] По смерті єпископа Ортинського Чупка залишився правним дорадником СУК „Провидіння" і підготовив для нього новий статут, згідно з рекомендаціями урядових чинників стейту Пенсильванія. Коло 1923 року він захворів, при чому заник пам'яті був одним із симптомів його недуги. Він помер, правдоподібно, 1924 року.

Веселої вдачі й не абиякий фантаст, Чупка був добрим знавцем душі українського селянина, у той час вуглекопа, і таким же спостерігачем його життя-буття в Америці. В чотирьох оповіданнях, що з них складається згадана вже його книжечка „образки з Америки", він змальовує різні типи українських людей, що їх він зустрічав під час своїх мандрівок. Знаючи, що більшість наших піонерів у цій країні, найшовшись у зовсім чужому, часто ворожому середовищі, мріяли про поворот у рідні сторони, в „цісарський край", Чупка-Бузько" старається показати іміґрантам недоцільність їхніх мрій. Він вигадує історію про свою мниму подорож до Відня, де він позує як „репортер" від „Свободи" і як такий відвідує самого цісаря. Там він побачив, що цісар безсильний і не може дати жадної полегші українцям. Навіть „Свободу", єдине для нього джерело правди, він мусить читати крадькома. Ось тому, пише — Чупка, — цісар переказав йому в секреті пораду українцям в Америці й у краю, щоб дбали про себе самих, бо коли цього не зроблять і не будуть триматися разом, між ними ніколи не буде гаразду.[9]

В другому оповіданні Чупка розказує про своє перебування у стейті Колорадо. Там він надіявся найти працю і щастя серед шукачів золота в околиці „Крипл Крік". Він познайомився з „проспекторами" — шведами, що виполікували золотий пісок, пристав до спілки з ними й до зими заробив досить грошей, щоб могти вернутися до Пенсильванії. Отже виїхав до Денверу, щоб звідси взяти поїзд на

(Закінчення на стор. 3)

Від „советського...”

(Продовження зі стор. 2)

тому, що росіянам притаманна одна дуже значуща і вагома прикмета, а саме: захмелені навіть найбільш мракобісною і нереальною месіяністичною концепцією, вони всупереч всякій логіці, приступають до здійснення її із якраз зовсім протилежним, холодно вирахуваним підходом, в подробицях розпрацьованою методичністю, пляномірною завзятістю і безоглядною рафінованою брутальністю. А тому не можна махати рукою і на концепцію „соціялістичної співдружності” пономарьових, тим більше, коли їй у підмогу стоїть і „світова революція”, і візія „Третього Риму”...

Так, чи інакше, концепція „соціялістичної співдружности” має вагомі і далекоглядні імплікації для народів СССР і сателітного бльоку вже тепер і їх не можна не брати на увагу. В основному вони проходять в трьох площинах: 1) відношення між народами Совєтського Союзу і сателітних країн, 2) між поодинокими народами цілого т. зв. соціялістичного, совєтського бльоку у загальному і 3) між цими народами і Заходом.

У першому випадку йдеться про визначення ваги і ролі підсовєтських і сателітних народів у цілісній боротьбі з російським імперіялізмом; їхній фактичний, а не формально-правний стан, сила їхніх національних потенціялів і перспективи їхньої визвольної боротьби. В тому відношенні, вже давно віджилим анахронізмом є всякий поділ на народи СССР і сателітів та пов'язане з ним в деяких західніх колах, а також і серед еміграцій, дискримінаційне наставлення супроти перших (підсовєтських народів). Нам усім потрібний спільний фронт, у якому усі будуть рівними у загальнополітичному сенсі, бо це головна передумова максимальної мобілізації сил і збереження їх у наступі на ворога. Тому теж з признанням треба відмітити такі прояви здорового політичного діяння, як, наприклад, певна співпраця деяких польських кіл із „Солідарности” з різними українськими колами, чи інші явища цього роду. Доречно згадати, що якраз серед деяких польських чинників — в Краю і на еміграції — маємо приклади далекоглядної постановки цього питання. Серед польських еміграційних діячів варто зокрема згадати Богдана Локетека (псевдонім), який у недавно опублікованому трактаті п. н. „Від застою до перемоги” йде так далеко, що визначає польсько-українську співпрацю центровим і вирішальним фактором як у поваленні російської імперії, так і у побудові справедливого і тривалого ладу на Сході Европи, після упадку СССР.

У другому випадку йдеться про усунення старих і нових непорозумінь, ворожнеч і вузько-еґоїстичних тенденцій, базованих, звичайно, на давних історичних конфліктах, що їх зручно ще далі використовує і підігріває Москва для того, щоб держати наші народи в порізненні і незгоді. Йдеться про створення відповідної психологічної атмосфери, в якій була б теж визначена ґрадація вартостей і завдань та зроблені максимальні спроби найти якнайбільше „спільних знаменників”. Очевидно, що рук до цього мусять прикласти не лише народи на Землях, але і еміграція.

У третьому випадку потрібно домогтися того, щоб Захід перестав дискримінувати між народами СССР і народами сателітів у некорисіть перших і у своїй зовнішньо-політичній постановці визнав за ним ці ж самі права, що й за сателітами, включно з усіма практичними консеквенціями. Тобто: починаючи від визнання права на їхню державну незалежність до уможливлення і доставлення їх усіх цих підмог дипломатично-політичного, радіо-інформаційного і іншого роду, що ними втішаються сателітні народи.

Слід згадати, що у свій час деякі кола Державного департаменту ЗСА, відписавши сателітів у неоспориму і неодмінну сферу впливів Москви, „спромоглися” були на „недискримінаційну” постановку у т. зв. доктрині Зонненфельдта, яка, власне, була зовсім неґативного і пасивного цілеспрямування, що від нього аж ніяк не ставало легше і підсовєтським народам... Навпаки. Що, однак є на потребу, це — повне переставлення такого скерування на позитивне і активно-дійове віддіювування, з відповідним поглиблюванням і поширенням його політичної і оперативної змістовности теж і на підсовєтські народи.

Тільки така реалістично-далекоглядна і позитивна постава та розв'язка в усіх трьох площинах буде співмірною і найбільш ефективною відсіччю проти посилених спроб Кремля здійснювати свою затію із „соціялістичною співдружністю”.

Українська громада в Мюнхені привітала нового пастиря

У неділю, 4-го липня ц.р., українці Мюнхену й околиць привітала свого нового священика, о. мґра Володимира Дідовича, що відправив у церкві св. Миколая, в Свято-Покровській парафії, свою першу Службу Божу. Відома і акустична середньовічна церковця набрала в цей день особливого святочного блиску, бо вміщала понад сотню людей, а також багато шкільної молоді. Присутніми на Богослуженні були також і представники наших суспільно-громадських установ і організацій, які вшанували нового пастиря, що впродовж багатьох років брав активну участь в громадському житті, а також приїжджі гості, навіть з віддалених міст Баварії, в тому й численні українці католики.

Свою першу Службу Божу в центрі Мюнхену в намірені українського народу відправив о. В. Дідович в сослужінні о. протодиякона Степана Куреші, а майстром церемонії в церкві був сам о. архипресвітер Палладій Дубицький. Часи, а потім і Апостола відчитав абсольвент теології з православної Святософійської Семінарії в Бавнд Бруку, Микола Делендорф, що перебував тоді в Мюнхені. Співав збірний хор під управою паніматки Олени Дубицької.

На Запричасному привітав щирим і зворушливим словом нового священика о. Палладій, який представляючи його присутнім згадав про довголітню віддану суспільну працю о. мґра В. Дідовича для добра місцевої громади, зокрема для УВУ, і що цю працю належно оцінили присутні парафіяни і гості, які прибули так чисельно на його Богослуження. Він зокрема згадав, що о. Дідович є довголітнім членом Вищого Церковного Управління УАПЦ на Европу, головою якого є Владика Анатолій (Дублянський), а скарбником — о. прот. Микола Гаюк.

Отець настоятель згадав присутнім, що о. диякон Дідович приняв ієрейські свячення з рук Блаженнішого Митрополита Мстислава і був висвячений на священика в неділю, 30-го травня, в храмі св.ап. Симона (Зилота) в Парижі. Потім о. Палладій відчитав Номінаційну грамоту Митрополита Мстислава, в якій сказано, що о. В. Дідович іменований причетним (сотрудником) у парафії свв. апп. Петра й Павла в Мюнхені (Людвіґсфельд), де і мав свою першу Службу Божу в другий день Зелених свят, 7-го червня ц.р. в часі відвідин Митрополита Мстислава.

Отець В. Дідович також призначається керівником европейського відділу Митрополичої канцелярії УАПЦ в діяспорі.

По Богослуженні протодиякон Степан Куреша виголосив многоліття новому пастиреві, що спонтанно виконав хор і всі присутні, а Оксанка Керницька вручила букет гарних квітів від парафіян. Отець В. Дідович подякував о. настоятелеві та щиро привітав всіх присутніх, що взяли чисельну участь в Богослуженні, а також подякував хористам і протодияконові.

Потім почалися привіти від місцевих установ і організацій. Проф. В. Конашевич, мистець, привітав о. В. Дідовича від Братства Волинян; ред. Степан Мудрик — від КОУГЦУ і подякував за довголітню співпрацю; д-р Яків Маковецький - від ПУН; проф. Зиновій Соколюк, проректор - від Сенату УВУ, як довголітнього головного секретаря; проф. Григорій Васькович - від Дому Української Науки; проф. Іван Майстренко - від УТГІ, д-р Василь Гласков, отаман, — від Козачих організацій; інж. Григорій Комаринський — від УМХС; Іван Керестіль, — від Пласту; мґр Володимир Леник - від Рідної Школи, а потім вітали з особистими побажаннями і ґратуляціями приятелі, друзі та парафіяни.

З огляду на організаційні труднощі, офіційне прийняття з цієї нагоди не відбулося, але вирішено, що воно відбудеться при іншій нагоді.

При цьому треба згадати, що в чергову неділю, 11-го липня, відбулося в Мюнхені храмове свято свв. Петра й Павла. На це свято прибули парафіяни обидвох парафій, а також численні приїжджі гості — з Авґзбурґу, Ляндсґуту, Нюрнберґу.

Празничну Службу Божу і Молебен служили спільно о. архипресвітер П.Дубицький, о. В.Дідович, протодиякон С.Куреша. Співав парафіяльний хор. Отець П. Дубицький знову представив присутнім о. Дідовича та відчитав Митрополичу номінаційну грамоту, а титар Володимир Грачів вручив букет квітів, привітавши нового ієрея від парафії.

Після Богослуження відбулося в недалекій гостинниці прийняття парафіян, духовенства і гостей, що його підготовило Сестрицтво парафії. За обідом продовжувалися дружні розмови. Серед присутніх був тільки один Петро (Фалат), якому виголосив многоліття протодиякон С. Куреша.

З о. Палладієм Дубицьким о. В.Дідович відвідує щонеділі наші поодинокі парафії (27-го червня — Ляндсґут). При цьому треба згадати, що минулого року цю функцію з посвятою виконував о. д-р Іван Стус, що був тоді в Німеччині, як докторант УВУ.

Б. Кузь

Про повільну...

(Продовження зі стор. 2)

далеко, і навіть не витрачають енергії,щоб уживати як порозуміння поміж собою — мови, бо і так себе не чують. А тут бачимо молодого водія за керівницею авта. Довкола трублять гудки, шумить місто,а він б'є рукою в такт музики, яку лише він чує і все, що діється на вулиці йому байдуже. Або приходить додому з праці молодий батько та замість слухати щоденних клопотів дружини чи крику дітей, накладає навушники і поринає у свій власний, вибраний світ музики чи слова. Бо, як бачимо тепер із оголошень, можна на стрічці купити не лише доповіді на різні теми, але також цілі книжки — романи.

От так із цією модою... Щораз більше завмирає розмова, вже раніше надмірно приглушена голосною музикою радіоприймачів чи навіть живих оркестр. Хто із нас пробував вести товариську розмову при звуках модерної танкової музики, знає добре яке це безнадійне діло. Тому може вже краще, якби всі мали навушники на вухах і це звільняло їх від того товариського обов'язку?

Але що буде з людською мовою, як так далі піде? Телевізія, компюторові гри, радіо,голосна музика, а тепер ті радіонавушники щораз більше виключають можливість, а з тим і потребу мови. Раніше ми вже обмежили читання, тепер обмежуємо мову, а що прийде на чергу? Як можна дивуватися, що молоді люди мають трудність у вислові своїх думок, у інтеліґентній конверзації, яка торкається поважніших справ, як побутових? А вже ніяк не можна дивуватися, що при усіх тих модних засобах технології наша молодь має подвійну трудність, коли її доводиться вести розмову в українській мові.

Як вигідно, добре і безжурно втекти у свій, малий замкнений світ, в якому є тільки...слухавки і слухач.

О—КА

АРҐЕНТИНСЬКИЙ УРЯД ЗАКІНЧИВ СЛІДСТВО у справі головного командування на Фальклядських островах і звільнив тимчасово з військової служби головнокомандуючого арґентинською армією на островах, ген. бриґадира Маріо Мендереза, трьох інших генералів, двох полковників, а вісім полковників і 10 майорів були перенесені до інших частин в різних військових пунктах Арґентини. Головнокомандуючий арґентинською армією ген. Крістіно Ніколяйдез заявив кореспондентам, що тимчасово суспендовані старшини знаходитимуться під його наглядом, аж до часу перегляду помилок війни на Фальклядських островах.

ЩОБ ПРОМОСТИТИ ҐРУНТ ДО СВОЄЇ ОПОЗИЦІЇ в справі 878 мільйонів річної підвишки, що її хоче впровадити нюйоркська телефонічна компанія, стейтовий прокуратор Ню Йорку Роберт Адамс ствердив, що в двох-третіх домах в місті Ню Йорку, в яких замешкує вбоге населення немає телефонів, з цього — 25 відсотків у Бронксі і 41 відсоток у Брукліні, секції Вілліямсбурґ.

В Елленвіллі...

(Продовження зі стор. 1)

Костик, який є справжнім опікуном цього клаптика української землі, що на ньому так добре почувають себе старші і молодь.

Ще лунали останні команди, хорунжі знімали зі щоглів прапори, але загальна атмосфера вже була насичена прощальним настроєм. Таборовики готувались у дорогу до своїх осередків, обіцюючи приїхати на другий рік для продовження вишколу і відпочинку.

Ця, як каже медсестра Д. Степаняк, „плаксива атмосфера” не тривала довго, бо табір почали поповнювати нові таборовики, які приїхали на спортову школу, що також триватиме три тижні. Комендантом спортової школи є тим разом Осип Рожка, бунчужним Олесь Фурда, а писарем Галя Мазурик. Інструктори: Степан Касіяненко і Богдан Шашкевич - копаний м'яч, Любко і Наталка Комелюк - відбиванка, Микола Дворський - теніс, Наталка Час і Сузанна Гриб - плавання. Крім того усі інструктори по черзі даватимуть теоритичні і практичні лекції з легкоатлетики - біги, скоки, метання диском, ратищем, кулею тощо. На закінчення табору відбудеться „День спортовця”. Формальне відкриття спортової школи відбулося при участі голови КУ СУМ-А д-ра Аскольда Лозинського і представника Центральної Управи СУМ та довголітнього коменданта цієї школи Ярослава Петрика. Після спортового відбудеться великий вишкільний табір, який закінчиться Всеамериканським здвигом під час Дня Праці.

30-РІЧЧЯ ГОДИНИ УКРАЇНСЬКИХ МЕЛОДІЙ

Елленвілл, Н.Й. — Година українських мелодій, радіо і телепередавання Романа Мариновича, відзначатиме в суботу, 7-го серпня ц.р. о год. 7-ій вечора на Оселі СУМА своє 30-річчя бенкетом, концертом і товариською забавою до якої приграватиме оркестра „Іскра”. Вступ на усі три програми — 20 долярів, тільки на забаву — 5 долярів. Зголошення на бенкет приймається до 4-го серпня,телефоном на число: (914) 647-9580. Майстом церемонії буде інж. Любомир Калинич.

Юліян Чупка...

(Продовження зі стор. 2)

схід. Перед виїздом зайшов до „Оксидентал Готел”, що його власником був Й. МекОгон. Замовив собі у нього напиток, а випивши його,пожалівся власникові по-українському, що горілка пече в горлі, мов вогонь. Коли МекОгон почув українську мову, він прискочив до Чупки, обняв його й почав розказувати йому про своє життя. Він приїхав до Колорадо в 60-их роках із Станиславівщини. Батько навчив його читати, писати й грати на скрипці. Коли йому було 14 літ, помер батько і йому довелося заробляти на прожиток грою на скрипці. Пізніше, в час бранки, він втік до Америки, де аґенти спрямували його на працю у фармера в стейті Тексас. На п'ятий день подорожі до місця призначення поїзд розбився біля Ред Рівер. МекОгон втратив пам'ять і пробудився аж за кілька днів у таборі шукачів золота, які забрали його до себе з місця катастрофи. І тут йому пригодилася його скрипка. Він заграв своїм шведським приятелям тужливу українську пісню. відтак „тропака”. Розвеселені шведи пішли в танець.[10] Скільки правди в оповіданні Чупки, не можна встановити. Мабуть хотів він сказати своїм читачам, що не тільки тяжкою працею рук, але й грою на скрипці можна в Америці заробити на прожиток.

Чупка пробував своїх сил також у поезії, зокрема в роки своєї праці серед поляків. Йому належить популярна колись серед іміґрантів польськомовна пісня „Коли хочеш волі”, в якій кожна стрічка кінчається рефреном „Та Америка — то прекрасний вільний край, всього має досить — то земний рай”. У цій пісні автор дораджує потенціяльним еміґрантам покидати їхні неогрядні хати й виїздити до Америки. Із притаманним йому гумором Чупка пише, що тільки в Америці іміґрант знайде волю і „щастя веселих днів”. Навіть коли йому доведеться щось вкрасти, щоб заспокоїти голод, його замкнуть на рік до в'язниці, і це все. Зате коли вкраде мішок золота тоді здобуде „знамениту долю”, бо заплатить викуп („бейл”) і йому зараз відкриють двері. В останній стрічці Чупка говорить про можливості праці й заробітку в Америці. Ці можливості є, але за ними треба шукати „вдень і вночі”. А коли вже найдеться праця, то буває і таке, що людину з свідоцтвами з двох факультетів посадять до доїння корів, бо „та Америка — то прекрасний вільний край.”

Хоча Юліян Чупка не брав активної участи у житті українських громад, його прізвище важливе для нас тим, що він перший український адвокат в Америці й автор першої книжки, писаної українською мовою. Його ж писання, уміло пронизані гумором, служили колись засобом розваги для наших перших еміґрантів. Їх не можна вважати документом часу.

ПРИМІТКИ

1. Francis Bolek. Who's who in Polish America. Greenville, Pa., 1939, p. 25.
2. Karl Estreicher. „Bibliografia polska XIX stulecia”; lata 1881-1900, tom 3, str. 287.
3. Karol Wachtl. „Polonja w Ameryce; dzieje i dorobek”. Filadelfia, 1944, p. 219; K. Estreicher. Bibliografia polska, tom 3, str. 413 i tom 2, str. 391. Переклад Чупки вийшов п. з. „Lwia siła i kilka innwych wierszy”. New York, 1893. 8 p., 4 n. p.
4. Про цю працю згадує о. Нестор Дмитрів у „Свободі”, ч. 3, 17 січня 1901 р. Диви також Пропам'ятна книга видана з нагоди сороклітнього ювілею Українського Народного Союзу. Джерзі Сіті, 1936, ст. 136 і 162.
5. М. Настасівський. „Українська іміґрація в Сполучених Державах” Ню Йорк, 1934, ст. 71.
6. Luzerne County Courthouse. Protonotary Office. Continuance Docket, vol. 180, Dec. 1900-Jan. 1901. Year 1901; Wilkes-Barre Record, Tues., Jan. 8, 1901, p. 6, col.2.
7. Minutes of the Wilkes-Barre Law and Library Association (рукописна копія).
8. Ювілейна Книга Союзу Українців Католиків „Провидіння”. 1912-1972. Філядельфія, 1974, ст. 125.
9. Пропам'ятна Книга...Українського Народного Союзу. 1936, ст. 80.
10. Ярослав Чиж. „Американський Південний Захід”. Календар Українського Робітничого Союзу за 1941 рік, ст. 109-118.

ЗГІДНО З ОСТАННІМИ ІНФОРМАЦІЯМИ, В ЯПОНІЇ від природньої катастрофи — бур, гураганів і великих злив — загинуло 271 осіб, 53,000 осіб втратили свої житла, 89 пропали без вістей, а метеріяльні втрати обраховують на мільйони долярів. Уряд Японії опублікував формальну подяку тим державам світу і Червоному Хрестові та іншим харитативним організаціям, які вже прийшли з допомогою потерпілим японцям.

В Україні...

(Продовження зі стор. 2)

кання горла втрачає свободу, красу і блиск звуку. Поспівавши так рік-два, коли хтось із цих молодих людей приходить до консерваторії, то голос такий уже або надщерблений або просто так знищений, що надії на рятунок нещодавно цінного матеріялу бути не може.

Ось це ще один шлях, що на ньому, як розвіяні вітром пропадають оті молоді „золоті голоси".

З жалем згадує Головащенко, що ще не так давно, на вступних екзаменах у Київській консерваторії"... можна було почути таке розмаїття, таке багатство голосів, що аж дух перехоплювало. Всі вони були природні, свіжі, сильні, і що неодин то кращий". А вже тепер розшуки за голосами до консерваторій стали найважливішою проблемою. Щодо самого навчання у консерваторії, то автор статті піддає пораду, що п'ять років навчання співу, це закоротко; а головно коли йдеться про науку драматичної гри, якій присвячується тільки рік часу, тоді коли в драматичній школі навчання „майстерності актора" триває чотири роки. А в оперовій ділянці, як відомо, далеко складніша і важча праця, бож співати треба не лише правильно та ще й інтерпретувати, але і вважати на ритм та рухи диригента, а до того і акторсько треба виконати ролю. Однак на один чинник не звертає Головащенко уваги, чи радше йому про це не вільно писати, а саме, що в Україні, так як і в Росії, від часів революції не було і дальше немає путніх учителів співу. Бо зв'язок із Заходом, головно з Італією, був аж до недавних літ, перерваний. Отже ніхто не міг виїздити туди на співацькі студії, а жаден учитель співу не хотів їхати до Совєтського Союзу вчителювати. Коли великий італійський баритон, Аполльо Гранфорте, відважився на початку 60-их років поїхати до Чехо-Словаччини, щоб давати лекції співу співакам Празької опери, то крім непевности і страху, мусів брати зі собою... макарони і оливу.

Тому скажемо від себе, „спасення" у консерваторіях без правдивої італійської методи, не може бути здійсниме. І совєтський критик може несвідомий того, що виходили там і дальше виходять на верхів'я співацької слави ті, які мали з природи поставлений голос. Треба вважати, що Головащенко з міною римського жреця мусить сприймати сучасне висилання співаків з Росії, а теж з України до Італії на... „тримісячні студії", тоді, коли потрібна є принаймеше трирічна наука сольоспіву. Це неймовірна глупота, російсько-большевицький блеф і обдурювання себе і власної публіки. Однак не світової, бо західній світ на патьомкінські трюки не можна зловити. Адже відомо, що ніякий, навіть геніяльний маестро, за тримісячний час не в змозі поправити, переставити чи змінити голос на краще. В цьому ж знову винуваті не українські консерваторії, а облудна система окупанта.

Майже безнадійно звучить критик київської газети, коли виявляє, що кінцеві концерти кращих випускників Київської консерваторії заперестали існувати, бо ніхто з представників Опери і Філармонії не показувався на них. Тут його докір цим двом вагомим інституціям зовсім слушний. І це теж є одною з причин, що брак молодих голосів в оперових театрах такий наглядний. Бож немає навіть „дублерів" чи заступників, особливо в головніших партіях. А ліричні, легкі голоси мусять зриватись на драматичних ролях. Тому, твердить він, так зрідка можна почути в Україні такі опери, де потрібні потужні голоси, як „Аїда", „Кармен", „Отелльо" та ін. Через те дальше про постановку опер Вагнера чи Р. Штравса нема що і говорити. Та в цьому випадку з ним не можна погодитись. Бо до деяких опер згаданих композиторів, як „Літаючий голляндець" чи „Кавалер срібної троянди" не зовсім потрібні аж такі драматичні голоси, тільки тут існує далеко навісніша проблема, Влада поневолювача пхає силою свої московські опери в український театр. Або ще гірше, найважливішим у репертуарі являється ідеологічно-пропагандивний, комуністично-оперовий хлам. І на це йдуть найбільші фінансові витрати, час і праця з якої жадної користи немає, бо народ гидує цією музичною макулятурою. Та про такі речі Головащенко не може в ніякому разі висловитись.

Кінчить він свою рідкісно цікаву, правдиву і безрадісну статтю твердженням, що: „Виховання і формування співака — священний обов'язок не лише консерваторій, а й оперних театрів". Та тут знову безумовно треба додати, що справа ця у комуністичному устрою зобов'язує до діяння перш уього державну владу, яка всеціло централізується у горезвісному, шовіністичному, кремлівському кублі і яка розпинається не так за культуру і спів, як за безглузду комуністичну пропаганду та денаціоналізацію підневільних народів.

ДОПОВНЕННЯ

Для доповнення допису мґр Дори Рак „Ювілейний концерт УМІ в Ірвінґтоні" („Свобода" з 24-го липня 1982 р.) мені приємно згадати щиру співпрацю Відділу УМІ в Пассейку, його директора і педагога Ольгу Чипак та її учнів. До важливіших наших спільних імпрез належав „Музичний Фестиваль з нагоди 200-річчя ЗСА", влаштований 13-го червня 1976 року.

Рівнож наш Відділ влаштував останніми роками: „Концерт в пам'ять Левка Ревуцького" (9-го травня 1978 року), „Вечір Української Сучасної Музики" (25-го червня 1978) та відзначив 100-річчя Станислава Людкевича 23-го червня 1979 року.

Галя Клим